Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude



6 april 2021

Deirdre Carasso (Bibliotheek Utrecht) en Wilfred Matser (VTH)

Gemeente Utrecht

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Wanneer is welk besluit genomen om over te gaan tot het realiseren van een kunstwerk? En door wie?

- Na bekendmaking dat postkantoor de functie van bibliotheek kreeg;
- Op initiatief van leden Utrecht Development Board is bibliotheek gevraagd na te denken over kunstwerken;
- Bibliotheek Utrecht is heeft een projectplan gemaakt en is vervolgens op zoek gegaan naar financiering.

context: Kennismaken met kunst en cultuur is een van de wettelijke taken van de bibliotheek. Het werk van Maarten Baas is een van de 5 kunstwerken die de bibliotheek Utrecht toevoegt aan de nieuwe centrale bibliotheek. Vier zijn er inmiddels gerealiseerd.

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Hoe is het proces tot het verkiezen van een dergelijk kunstwerk verlopen?

- Bibliotheek heeft een externe kunstcommissie in het leven geroepen;
- Programma van Eisen is geschreven en vastgesteld door de Bibliotheek en de externe kunstcommissie.
- De kunstcommissie heeft uit een longlist 3 kunstenaars voor de entree gekozen;
- Kunstenaars zijn verzocht een schets te maken;
- In december 2018 werden die schetsen aan de kunstcommissie en de toenmalige directeur van de bibliotheek gepresenteerd;
- Na de keuze voor het ontwerp van Maarten Baas is de schets verder uitgewerkt;
- In september 2019 en april 2020 is het schetsontwerp besproken in de Commissie voor Welstand en Monumenten. In december 2019 is de vergunningsaanvraag ingediend.

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Welke criteria zijn bij de keuze voor het kunstwerk gebruikt? (waren bijvoorbeeld de beperkingen die in het bestemmingsplan omschreven zijn o.a. qua hoogte en breedte een criterium?)

- Belangrijke criteria voor de kunstcommissie, om een keuze te maken binnen de verschillende kunstopdrachten en schetsontwerpen, zijn:
    - Het toont de diversiteit van het Utrechtse veld zonder voor ‘veilig' te kiezen;
    - De werken zullen extra lagen in de beleving van het gebouw toevoegen;
    - Ze worden specifiek gemaakt voor een bepaalde plek met inachtneming van de artistieke vrijheid en interpretatie van de kunstenaar;
    - Het kunstwerk zal bezoekers verrassen en anders laten kijken;
    - De werken vertegenwoordigen verschillende generaties en posities binnen de beeldende kunst;
    - De kunstwerken zijn bewust zeer verschillend en onderscheidend van aard;
    - Ze spiegelen de bibliotheek op het gebied van avontuurlijkheid en het tonen en laten ervaren van een veel geschakeerd perspectief.

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

- Het schetsontwerp voor de entree moest aan de volgende voorwaarden voldoen:

    - Hufterproof;
    - Een aantrekkend effect hebben om het gebouw te willen betreden;
    - Een bepalend beeld op deze locatie;
    - Voor zowel de gebruikers van de bibliotheek, voor inwoners en de internationale toerist aantrekkelijk;
    - Voldoen aan de eisen van de welstands- en monumentencommissie Utrecht en van de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Wat is op dit moment de juridische positie van de kunstenaar? (Bijvoorbeeld wanneer de raad het toch niet wil of als er na een bezwaar- en beroepsprocedure (als dat kan) het toch niet doorgaat)

- (nog) geen uitvoeringscontract en geen bindende afspraken;
- De kunstenaar heeft een vergoeding voor het schetsontwerp ontvangen (volgens de richtlijn kunstenaarshonoraria);
- Hij heeft het auteursrecht op het ontwerp;
- Mocht het werk niet doorgaan dan wil de Bibliotheek Utrecht bekijken of een aanvullende vergoeding op zijn plaats is (vanwege extra werkzaamheden);
- De fondsen hebben een financiële toekenning gedaan onder voorwaarde van realisatie.
- Vraag is of de fondsen willen bijdragen aan de kosten voor de voorbereiding, indien het werk niet gerealiseerd zal worden.

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Graag een toelichting of dit raadsbesluit nu een harde must is of dat deze bijvoorbeeld gebaseerd is op een toezegging van een college aan de raad in het verleden?

- Raadsbesluit AVVGB 2010: gemaakte afspraken tussen raad en college;
- Verbouwing postkantoor 2015: via route specifieke VVGB;
- In antwoord op vraag 1 van SV 2020, nummer 96 “neonkermis op monumentale bibliotheek”, is (huidige) proces rondom bestuurlijke besluitvorming rondom deze aanvraag vermeld.

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Hoe kan er uiteindelijk afgeweken worden van het bestemmingsplan?

- Projectbesluit/afwijkingsbesluit (reden: “planologisch kruimelgeval” mag tot 10 meter hoogte);
- aanvraag is aan adviseurs voorgelegd, ambtelijke adviezen vormen basis voor schrijven van “goede ruimtelijke onderbouwing”;
- Als raad instemt met specifieke VVGB, dan wordt ontwerpbesluit (met alle relevante stukken) 6 weken ter inzage gelegd;
- Bij inhoudelijke zienswijzen=college, bij procedurele zienswijzen=raad;
- Daarna beslissing op aanvraag door college (bevoegd gezag Wabo).

Raadsinformatiebijeenkomst specifieke VVGB kunstwerk op postkantoor Neude

Bestaat er tegen dit raadsbesluit om af te wijken van het bestemmingsplan nog een bezwaar- en beroepsprocedure?

- Tegen raadsbesluit zelf staat geen rechtsmiddel open;
- Omgevingsvergunning voorbereid met uitgebreide Wabo-procedure;
- Beslissing op aanvraag om omgevingsvergunning is direct voor beroep vatbaar;
- Heeft uitgestelde inwerkingtreding (6 weken na bekendmaking).
- Openstaande rechtsmiddelen: rechtstreeks beroep bij Rb en daarna hoger beroep bij RvS.